

Folksam

MHRF- försäkringen

i samarbete med Folksam

Försäkrings- villkor

Folksam ömsesidig sakförsäkring
Gäller från och med 1 maj 2019

MOTORHISTORISKA
RIKSFÖRBUNDET

Innehåll

Översiktlig information	4
Allmänna försäkringsvillkor	11
Vilka fordon villkoren gäller för.....	11
Vilka bestämmelser som gäller medlemskap.....	11
Vilka bestämmelser som gäller för innehav av bruksfordon.....	11
Vad som ingår i försäkringen.....	11
Var försäkringen gäller.....	12
Hur fordonet får brukas.....	12
Självrisker.....	12
Kristerapi	13
Trafikförsäkring	14
Självrisker.....	15
Egendomsskydd	16
Vad som ingår i egendomsskyddet.....	16
Vilken egendom som är försäkrad.....	16
Vem försäkringen gäller för.....	16
Brandförsäkring.....	17
Glasrutförsäkring.....	18
Stöldförsäkring.....	18
Vagnskadeförsäkring.....	20
Korttidsförsäkring.....	22
Uppställningsförsäkring.....	23
Renoveringsförsäkring.....	23
Fordon med avvikelse.....	24
Rullande renovering.....	24
Lagerförsäkring.....	25
Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom.....	26
Värdering av lös egendom.....	27
Räddningsförsäkring	28
Persontransporter.....	28
Fordonstransporter.....	28
Hyrbilsförsäkring vid utlandsskada.....	29

Rättsskyddsförsäkring	31
Vem försäkringen gäller för.....	31
Vad försäkringen gäller för.....	31
Vad försäkringen inte gäller för.....	31
När försäkringen gäller.....	32
Var försäkringen gäller.....	32
Ombud eller försvarare.....	32
Högsta ersättningsbelopp.....	33
Särskilda villkor i MHRF-försäkringen	34
Moped.....	34
Tung lastbil.....	34
Buss.....	34
Traktor.....	34
Fordon som ska bevaras i orenoverat skick.....	35
Blivande klassiker (nyare än 20 år).....	35
Allmänna bestämmelser	36
Skydd av personuppgifter.....	36
Skaderegistrering.....	37
Avtalet och premien.....	37
Dubbelförsäkring.....	39
Avdrag på ersättningen.....	39
Framkallande av försäkringsfall.....	39
Räddningsplikt.....	40
Identifikation med den försäkrade vid tillämpning av punkt 124.....	40
Undantag från bestämmelser om avdrag enligt punkt 115 och 124 samt brott mot aktsamhetskrav.....	40
Återkrav.....	40
Lag, garanti, annat åtagande.....	40
Krigsskador.....	41
Atomskador med mera.....	41
Dammbrott.....	41
Preskription.....	41
Om skada inträffar	42
Vid frågor om försäkring eller skador	44
Om vi inte skulle komma överens	45

Översiktlig information

Före den egentliga villkorstexten får du i det här avsnittet en översiktlig information. Här finns också för- och efterköpsinformation som innehåller viktig information om försäkringen. Om något försäkringsskydd är särskilt viktigt för dig, undersök vad försäkringen omfattar.

Detta häfte innehåller de försäkringsvillkor som gäller för MHRF-försäkringen. MHRF-försäkringen har utvecklats i samarbete mellan MHRF (Motorhistoriska Riksförbundet) och Folksam, som är försäkringsgivaren. När vi i villkoren använder orden ”du”, ”din” menar vi – om inte annat sägs – både försäkringstagaren och var och en av övriga försäkrade personer. Med ”vi” och ”oss” avses försäkringsgivaren, det vill säga Folksam.

Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619, Adress: 106 60 Stockholm.
Telefon: 0771-950950.

Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen och vår marknadsföring följer svensk lag.

Folksam ömsesidig sakförsäkring tillhandahåller i huvudsak försäkring för boende, motorfordon och båtar. Omfattningen av din försäkring framgår av försäkringsvillkoren. Dessa tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och oss sker på svenska. Alla utskick avseende ditt försäkringsinnehav sker till din folkbokföringsadress, såvida vi inte kommer överens om annat. Om inte annat avtalats är försäkringstiden ett år.

Ångerrätt

När du tecknar försäkring genom ett distansavtal eller vid försäljning utanför Folksams affärslokaler har du enligt lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler rätt att ångra köptet inom 14 dagar. Tiden räknas från det att avtalet ingåtts och att du vid distansavtal fått information och avtalsvillkor eller vid försäljning utanför Folksams affärslokaler fått information om ångerrätt. Om du ångrar dig måste du meddela oss. Har du redan hunnit betala försäkringen återbetalar vi pengarna och senast inom 30 dagar räknat från att du meddelar oss om att du vill använda ångerrätten. Vi har rätt att kräva premie för den tid försäkringen varit gällande.

Omfattning

Du kan försäkra ditt fordon med olika omfattning på skyddet. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbeskedet.

Var rädd om dig och ditt fordon

För att du ska få full ersättning måste du vara försiktig. Annars kan du helt eller delvis förlora din rätt till ersättning.

Viktiga villkor

Det finns två aktsamhetskrav som alltid gäller för att du ska kunna få full ersättning för skador på ditt fordon:

- Du får inte köra fordonet om du saknar giltigt körkort.
- Du får inte köra fordonet om du kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Vi ersätter inte skador på ditt fordon

- om det skadats under en tävling, träning eller liknande inom ett tävlingsområde, till exempel en racingbana
- om skadan uppkommit under höghastighetskörning på vanlig väg – till exempel streetracing.
- om skadan uppkommit vid övningskörning
- om skadan uppkommit vid brukskörning

Med brukskörning menar vi körning till/från arbetsplats, affär, träning, skjuts till/från skola samt andra likartade vardagliga körningar.

Allmän information

Det här är en sammanfattning av försäkringsvillkoren. Det är de fullständiga försäkringsvillkoren som tillsammans med försäkringsbeskedet utgör avtalet mellan oss. I försäkringen finns vissa begränsningar och så kallade aktsamhetskrav, det vill säga krav på försiktighet. Vissa av dem finns beskrivna i den här informationen, men vi vill göra dig uppmärksam på att det är de fullständiga villkoren som gäller, se Allmänna försäkringsvillkor.

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i EES-länderna och i andra länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Den gäller också under transport mellan dessa länder.

Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt Trafikskadelagen för skada som i följd av trafik med svenskegistrerat fordon tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Egendomsskyddet samt rättsskydd och räddning är på resa utomlands begränsat till 60 dagar per försäkringsår. Beträffande korttids-, lager- och renoveringsförsäkring är skyddet begränsat till Sverige.

Försäkringsbelopp och premie

Försäkringen och premien bygger på de uppgifter du har lämnat till oss. Premien för din försäkring framgår av försäkringsbesked och premiefaktura. På premiefakturan finns också uppgift om sista dag för betalning. Vid premieberäkning tar vi hänsyn till olika faktorer, bland annat vilket fordon du har och fordonets ålder.

Har premie lämnats i en offert gäller premieuppgiften enligt vad som sägs i offerten eller annars avtalats. Du måste svara på vårt erbjudande om försäkring senast inom en vecka efter att vi avsänt erbjudandet.

Anmäl ändrade förhållanden!

Om något förhållande som finns angivet i avtalet mellan dig och oss förändras och detta påverkar risken ska du meddela oss detta så fort du kan. Annars riskerar du att helt eller delvis stå utan försäkringsskydd.

Försäkringens giltighet

Ditt försäkringsavtal förnyas automatisk för ett år i taget och det inte sagts upp av dig eller av oss. Du kan när som helst under försäkringstiden säga upp försäkringen att gälla vid försäkringstidens utgång. Under försäkringstiden kan du under vissa förutsättningar säga upp avtalet att upphöra före försäkringstidens utgång, bland annat vid skada eller om behovet upphört, till exempel om du säljer fordonet eller ställer av det i vägtrafikregistret. Vi kan säga upp avtalet om premien inte betalas i rätt tid.

Vad omfattar egendomsskyddet?

Försäkringen gäller fordonet i standardutförande och annan normal och tidstypisk utrustning som hör till fordonet. Normal tidstypisk utrustning i enlighet med ansökan, besiktningssprotokoll och fotografier ingår.

Vad omfattar inte egendomsskyddet?

Försäkringen gäller inte saker som du har med dig i fordonet, till exempel mobiltelefon, iPad, bagage eller gps. På resa utomlands är egendomsskyddet begränsat till 60 dagar per försäkringsår.

Vad kan du vänta dig i ersättning?

Hur mycket ersättning du kan få beror på typ av skada. Det är alltid bara det ekonomiska värdet som ersätts – alltså det marknadsvärde som egendomen som skadats har precis innan olyckan var framme. Vi gör en bedömning hur vi ska ersätta dig. Det kan ske kontant, genom att vi bekostar en reparation av skadan eller att vi ersätter det som skadats med något likvärdigt. Vi ställer hårda miljökrav på de verkstäder vi använder. Det är därför viktigt att du kontaktar Folksam innan du beställer reparationer eller liknande.

Om självrisk och aktsamhetskrav

I vissa fall får du själv stå för en del av kostnaden – en så kallad självrisk. Vilket belopp som gäller för dig ser du på ditt försäkringsbesked. I vissa fall kan du behöva betala en förhöjd självrisk, till exempel om föraren vid skadetillfället var under 24 år. Om du brutit mot något av de aktsamhetskrav som vi ställer på dig kan vi sänka ersättningen som du får, till exempel om fordonets underhåll är eftersatt eller om föraren var berusad när skadan uppstod. Särskilda självrisiker gäller i vissa fall. Dessa finns angivna under respektive avsnitt i försäkringsvillkoret, till exempel

Trafikförsäkring – obligatoriskt skydd

Den som äger en bil eller lätt lastbil måste ha en trafikförsäkring om fordonet ska användas i trafiken. Det är trafikskadelagen som beskriver hur trafikförsäkringen gäller. Det är en trygghet för alla i trafiken att veta att den som skadas får hjälp och ersättning.

Vi ersätter personskador – om du själv, dina passagerare eller andra i trafiken skadas, skador som du med din bil eller lätta lastbil orsakar någon annans fordon, skador som du med din bil eller lätta lastbil orsakar någon annans egendom, till exempel staket eller hus.

Självrisker i trafikförsäkringen

- Grundsjälvrisk om du har orsakat olyckan, det vill säga varit vållande. Grundsjälvrisken för trafikförsäkringen kan variera beroende på vilken självrisk du valt.
- 1 000 kronor utöver grundsjälvrisk om föraren var under 24 år när olyckan inträffade.
- 10 procent av ett prisbasbelopp extra om fordonet körts av någon som inte har giltigt körkort, är berusad eller vårdslös eller om regler för övningskörning inte följts.
- 10 procent av ett prisbasbelopp om fordonet använts för övnings- eller brukskörning
- 10 procent av ett prisbasbelopp om någon annan än försäkringstagaren, medlem i dennes familj eller annan person kört fordonet.

Begränsningar i trafikförsäkringen

Vi ersätter inte skador på ditt fordon.

Kristerapi

Om du drabbas av psykisk ohälsa efter en skada som vi ersätter, får du upp till tio behandlingar hos en terapeut eller psykolog som vi anvisar till.

Brandförsäkring

Vi ersätter om ditt fordon skadas av brand, blixtnedslag eller explosion. (Punkterat däck definieras inte som explosion.) Vi ersätter också om ditt fordon skadas av brand som har anlagts av någon utomstående (tredje man). Det vill säga någon annan än du själv och som har handlat utan ditt samtycke.

Begränsningar i brandförsäkringen

Vi ersätter inte om ditt fordon börjar brinna i samband med att du krockar eller kör av vägen – då är det vagnskadeförsäkringen som ersätter. Elkablar, bränsleledningar och komponenter ska vara fackmässigt monterade. Använd bara godkända anordningar om fordonet ska värmas eller torkas.

Glasrutförsäkring

Vi ersätter glasrutor som spräcks eller krossas, till exempel av stenskott.

Begränsningar i glasrutförsäkringen

Vi ersätter inte skador på glastak eller taklucka. Det ersätts av vagnskadeförsäkringen. Vi ersätter inte heller glas som går sönder i samband med att du krockar eller kör av vägen. Det ersätts av vagnskadeförsäkringen.

Stöldförsäkring

Vi ersätter skada som uppstår om någon stjälar eller försöker stjäla hela eller delar av ditt fordon. Gäller oavsett om gärningsmannen tänkt behålla, sälja eller tillfälligt använda fordonet. Vi ersätter fabriksmonterad utrustning utan beloppsbegränsning.

Begränsningar i stöldförsäkringen

Vi ersätter inte saker som stjäls ur fordonet, då kan du få ersättning från hemförsäkringen. Vi ersätter inte om någon i ditt hushåll, eller någon annan som har tillgång till fordonet tar eller lånar det utan lov. Delar som inte är fast monterade ska vara inlåsta i fordonet. Del eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras inlåst i en lokal som bara du har tillgång till.

Fordonet ska låsas med ratt- eller växellås om det inte står i ett låst garage eller på verkstad för reparation och service. Nyckeln får inte lämnas kvar i fordonet eller i närheten av det, och inte märkas med registreringsnummer, namn eller adress. Om fordonet har startspärr ska du koda av en förlorad nyckel.

Nedsättningsregler

Om du bryter mot något av aktsamhetskraven gör vi avdrag på ersättningen. Avdraget kan i allvarigare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som förekommit och omständigheterna i övrigt. I vissa fall kan avdraget göras i form av förhöjd självrisk. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig.

Om du uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt eller anmälningsplikt kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

Vi kan göra avdrag på ersättningen även vid framkallande av försäkringsfall. Vid uppsåtligt framkallande utgår ingen ersättning. Vi kan även göra avdrag på ersättningen vid åsidosättande av räddningsplikten eller vid lämnande av oriktiga uppgifter med mera vid skaderegleringen.

Räddningsförsäkring

Vi ersätter person- och fordonstransporter i samband med vissa nödsituationer till exempel om ditt fordon stjäls, skadas eller får driftstopp. Vi ersätter bärgning till verkstad eller i vissa fall transport hem och även i vissa fall hemtransport av det skadade fordonet även om det är utomlands. Vi ersätter också nödvändiga kostnader för föraren och passagerarna för att ta sig hem, eller om det inte blir dyrare, dit ni var på väg.

Begränsningar i Räddningsförsäkringen

Vi ersätter inte om orsaken till stoppet är att bränslet tagit slut bärgning från fordonets normala förvarings- eller uppställningsplats. Vi ersätter inte heller kostnader för att ta sig hem om förare eller passagerare drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller avlider. Försäkringen ersätter dock resan till fordonets hemort för passagerare som inte kan fortsätta resan därför att föraren drabbats av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit. Se till att fordonet inte körs om det har körförbud meddelat av polis eller annan behörig besiktningsman. På resa utomlands är räddningsförsäkringen begränsad till 60 dagar per försäkringsår.

Rättsskyddsförsäkring

Vi ersätter ombuds- och rättegångskostnader om du råkar i tvist med anledning av exempelvis trafikolycka, fordonsköp, reparation eller försäljning av ditt fordon.

Begränsningar i rättsskyddsförsäkringen

Det finns detaljerade regler för i vilka situationer försäkringen inte gäller. Om du som förare till exempel gör dig skyldig till rattfylleri när skadan inträffar gäller inte försäkringen. På resa utomlands är rättsskyddsförsäkringen begränsad till 60 dagar per försäkringsår.

Vagnskadeförsäkring

Vi ersätter om din bil eller lätta lastbil skadas i en trafikolycka med ett annat fordon och du har orsakat olyckan och om ditt fordon skadas i samband med en kollision, avkörning eller i en djurkollision. Vi ersätter också om ditt fordon skadas av en yttre olyckshändelse – till exempel om en gren krossar taket eller plötslig oförutsedd översvämning och om ditt fordon utsätts för skadegörelse av utomstående.

Självrisker i vagnskadeförsäkringen

Självriskerna för vagnskadeförsäkringen framgår av ditt försäkringsbesked. Du slipper självriskerna om du krockar med djur.

Begränsningar i vagnskadeförsäkringen

Vi ersätter inte skada på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan har orsakats av felet. Vi ersätter inte skada som beror på slitage eller bristfälligt underhåll eller skada från rost, frätning, köld, väta eller fukt. Vi ersätter inte heller om skadan beror på explosion i bilen, till exempel i motorn. Du ska se till att fordonet inte körs om det har körförbud och du ska se till att däckerna uppfyller de krav som ställs i författningar och föreskrifter.

Skydd av personuppgifter

Vi värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med oss, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att visa kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksam-bolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med 25 maj 2018 även kontakta Folksam-data-skyddsombud på dataskyddsombud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt våra etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksam-bolagen gemensamt kundregister för bland annat automatiskt adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om vår hantering av personuppgifter och dina rättigheter på folksam.se/personuppgifter

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det ska finnas en väl fungerande klagomålshanteing för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hanterng av klagomål ger oss en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta åtgärder. Om du vill anmäla ett klagomål så kan du göra det själv på folksam.se/klagomal eller ringa oss på 0771-950 950. Om du inte är nöjd med ett beslu som vi har tagit och vill gå vidare har du rätt att få det prövat.

Allmänna försäkringsvillkor

Vilka fordon villkoren gäller för

1. Villkoren i detta häfte gäller MHRF-försäkringen för samlarfordon som tecknats av medlem i klubb ansluten till Motorhistoriska Riksförbundet (MHRF). Med samlarfordon avses fordon som i hobbysyfte ägs av medlem i MHRF-ansluten klubb och som:

- Är sådant som det var när det lämnade tillverkaren, oavsett om det är renoverat eller har bevarats utan renovering.

Om fordonet modifierats ska modifieringen vara tidstypisk för fordonstypen och gjord för minst 20 år sedan. Tillbehör ska vara tidstypiska och i ett utförande som fanns att tillgå för minst 20 år sedan.

- Fordon som på ett eller flera sätt skiljer sig från originalutförandet.

Förändringar som görs sedan försäkring tecknats, och som väsentligt påverkar fordonets värde eller karaktär av samlarfordon, ska anmälas till MHRF som sedan prövar om fordonet fortfarande uppfyller kraven.

Vilka bestämmelser som gäller medlemskap

2. MHRF-försäkringen kan endast tecknas för fordon som ägs av fysisk person och som är medlem i MHRF-ansluten klubb. Undantag kan göras för vissa juridiska personer, som hembygdsföreningar, klubbar och museer.

Om ditt medlemskap i den klubb där din försäkring är registrerad avslutas, upphör också din MHRF-försäkring. Egendomsskyddet upphör att gälla 14 dagar efter det att vi skriftligen meddelat dig uppsägning. Trafikförsäkringen sägs upp nästkommande huvudförfallodag då du, om möjligt, erbjuds annan försäkring i Folksam. Om du byter klubb måste du anmäla detta till MHRF.

Vilka bestämmelser som gäller för innehav av bruksfordon

3. Ägaren ska vid sidan av sitt samlarfordon ha tillgång till ett bruksfordon, förutom när det försäkrade fordonet är äldre än 1969 eller är en moped. Vid speciella omständigheter kan undantag godkännas av MHRF (för Folksams räkning.) Kravet på innehav av bruksfordon (eller godkänd motivering till avsaknad av sådant) kvarstår så länge den tecknade MHRF-försäkringen gäller.

Vad som ingår i försäkringen

4. Ditt fordon kan försäkras med olika omfattning av skyddet. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbeskedet. Nedan kan du se vilka omfattningsalternativ som finns.

- Helförsäkring
- Uppställningsförsäkring
- Renoveringsförsäkring

- Lagerförsäkring
- Rullande renovering
- Fordon med avvikelse
- Korttidsförsäkring

Var försäkringen gäller

5. Försäkringen gäller i EES-länderna samt i de övriga länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Försäkringen gäller även under transport mellan dessa länder.

Egendomsskyddet samt rättsskydd och räddning är utomlands begränsat till 60 dagar per försäkringsår. Vid behov kan MHRF efter skriftlig ansökan lämna dispens.

Korttids-, lager- och renoveringsförsäkring enligt punkterna 37-40 och 46-56 gäller dock bara i Sverige. Beträffande renoveringsförsäkring kan skyddet utökas om du behöver föra fordon eller fordonssdelar utomlands om MHRF för Folksam räkning i förväg skriftligen beviljat utökat skydd.

Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt trafikskadelagen (TSL) för skada som i följd av trafik med svenskegistrerat fordon tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Hur fordonet får brukas

6. Fordonet ska ägas och brukas för personligt nöje i hobby syfte och får således inte användas som bruksfordon. Någon begränsad körsträcka per försäkringsår tillämpas inte. Detta innebär bland annat att

- fordonet inte får användas för körning till/från arbetsplats, affär, träning, skjuts till/från skola samt andra likartade vardagliga körningar
- fordonet inte får användas som ersättningsfordon för ett normalt bruksfordon
- fordonet inte får användas vid övningskörning.

Du är skyldig att på begäran av Folksam eller MHRF lämna uppgift om fordonets aktuella vägmätarställning och förklaring till anmärkningsvärt högre körsträcka än som kan antagas följa av din hobbyverksamhet. MHRF kan kräva att årligen få kopia på bilprovningsstations eller annan behörig besiktningens anläggnings protokoll med uppgift om körsträcka.

Självrisker

7. Självriskerna varierar beroende på vilket slags fordon och vilken del av försäkringen som berörs. De självrisker som gäller i ditt fall ser du i försäkringsbeskedet. Ibland gäller särskilda självrisker. Dessa finns angivna under respektive avsnitt i detta villkor.

Kristerapi

Om du drabbas av psykisk ohälsa som en direkt följd av en skadehändelse som är ersättningsbar i denna försäkring, kan du få kristerapi i form av tio behandlingar hos en terapeut eller psykolog som vi anvisar till. Behandlingen ska utföras i Sverige, påbörjas inom ett år och avslutas inom tre år från skadetillfället. Vi ersätter också skäliga och nödvändiga kostnader för resor och tolk. Du kan få ersättning upp till 4 000 kronor. Kristerapi gäller utan självrisk, men behandling och alla kostnader ska godkännas av oss i förväg.

Kristerapi kan ges till den som äger fordonet, förare som använder fordonet med ägarens tillstånd och passagerare i fordonet. Det gäller även om du skadats av någon annan som omfattas av försäkringen, men inte om du har utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som är straffbelagd enligt svensk lag.

Trafikförsäkring

8. De bestämmelser som gäller för trafikförsäkringen finns i Trafikskadelagen (TSL).

Trafikförsäkringen gäller för skador i följd av trafik med det försäkrade fordonet, till exempel för personskador och skador på annans egendom utanför fordonet.

Din trafikförsäkring gäller inte för skador på ditt eget fordon eller på egendom i detta.

Högsta ersättning är 300 miljoner kronor.

9. Vi åtar oss att betala en del skadekostnader utöver vad som följer av TSL:

- a. Skadade kläder och andra tillhörigheter som skadad förare, passagerare eller annan person bar eller medförde för personligt bruk. Vi ersätter inte pengar, smycken eller värdehandlingar. Högsta ersättning är 50 procent av ett prisbasbelopp per person. Om hjälm eller annan personlig skyddsutrustning som bars vid skadetilfallet skadats, ersätts detta utan beloppsbegränsning.
- b. Skada på egendom utanför fordonet även om den som drabbats av skadan varit medvållande. Den här utvidgade rätten till ersättning gäller inte vid skada
  - på motordrivet fordon eller tillkopplat släp
  - på spårbundet fordon
  - på egendom som transporteras med fordon som nämns ovan
  - på egendom som tillhör försäkringstagaren eller det försäkrade fordonets brukare eller förare
  - om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

Högsta ersättning är 25 procent av ett prisbasbelopp per person.

10. Vi förhandlar med den som kräver ersättning och vid rättegång betalar vi dina rättegångskostnader i den utsträckning de är skäligen och överensstämmer med vårt intresse i rättegången. Vi är inte bundna av att du, utan godkännande av oss, tar på dig skulden för en skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning.

Vi betalar högst det belopp som motsvarar den trafikskadeersättning som den skadade skulle kunnat få enligt TSL.

Om någon drabbats av personskada där ersättningen ska lämnas från trafikförsäkringen betalar vi också ersättning för vissa ombudskostnader som den skadade har vid den utomrättsliga skaderegleringen i Folksam. Ersättning för ombudskostnader omfattar ombudets skäligen tidsåtgång för nödvändiga åtgärder i ärendet och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet respektive enligt brottmålstaxan. Vid bedömningen av vilka ombudskostnader som kan betalas tillämpas den av Sveriges advokatsamfund och Svensk

Försäkring gemensamt utarbetade promemorian om fördelning av arbetsuppgifter mellan skadereglerare och ombud i personskadeärenden. Vi betalar inte ombudskostnader som har samband med Försäkringskassans handläggning eller prövning av ärendet eller med prövning i förvaltningsdomstol, om vi inte särskilt åtagit oss detta.

Vi inhämtar och betalar den medicinska utredningen i ärendet. Vi betalar inte ersättning för ytterligare sådan utredning, om vi inte särskilt åtagit oss detta. Beträffande vilka ombud som får anlitas gäller samma regler som för Rättsskyddet, se punkt 83.

Den som kan ha rätt till statlig rättshjälp ska i första hand ansöka om detta. Vi betalar inte de kostnader som skulle ha betalats av allmänna medel om ansökan hade gjorts.

Självrisker

11. Trafikförsäkring gäller med en grundsjälvrisk som framgår av försäkringsbeskedet.

I några fall gäller försäkringen med förhöjd självrisk, se nedan.

- a. självrisken är 1 000 kronor om föraren var under 24 år när skadan hände.
- b. självrisken är 10 procent av ett prisbasbelopp
  - om föraren kört fordonet utan giltigt körkort
  - om föraren enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft
    - gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri
    - orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet
  - om föraren kört fordon för vilket körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman eller som haft körförbud på grund av utebliven besiktning. Färd till och från bilprovningsstation eller annan behörig anläggning för besiktning är dock tillåten
  - om fordonet använts för övningskörning
  - om fordonet använts som bruksfordon
  - om någon annan än försäkringstagaren, medlem i dennes familj eller annan person som har gällande MHRF-försäkring kört fordonet vid skadetillfället.

Den sammanlagda självrisken i trafikförsäkringen får enligt TSL inte överstiga 10 procent av ett prisbasbelopp för fysisk person.

Självrisk enligt b) behöver dock inte betalas om det vid rattfylleribrott framgår att dessa omständigheter inte medverkat till skadans uppkomst.

Du ska efter krav från oss betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk.

Vi kan överlåta en fordran på obetald självrisk till Trafikförsäkringsföreningen.

12. Du behöver inte betala någon självrisk

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan fordonet var stulet/tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om du kan visa att annan person än du själv eller föraren vållat skadan och vi inte kan visa att du eller föraren varit medvållande.

Egendomsskydd

Vad som ingår i egendomsskyddet

13. I detta avsnitt, punkterna 13-56, redogör vi för hur försäkringen gäller för den egendom du har försäkrad – ditt fordon och den utrustning som ingår i skyddet.

I egendomsskyddet kan ingå

- Brand
- Glas
- Stöld
- Vagnskada

Du ser i försäkringsbeskedet vilka av dessa försäkringar som ingår i ditt egendomsskydd. Där kan du också se om du har räddnings- och rättsskydds försäkring (de försäkringarna hör inte till egendomsskyddet och beskrivs därför i särskilda avsnitt, punkterna 66-76 respektive 77-88).

Vilken egendom som är försäkrad

14. Egendomsskyddet gäller för det försäkrade fordonet som anges i försäkringsbeskedet samt normal tidstypisk utrustning i enlighet med ansökan, besiktningsprotokoll och fotografier som legat till grund för bedömning av fordonet när försäkringen tecknades. Egendomsskyddet gäller också för senare anskaffad egendom som skriftligen anmälts och godkänts av MHRF.

Fordonsdel och utrustning som du monterat av eller ännu inte monterat ingår. I försäkringsbeloppet ingår också reservdelar till det försäkrade fordonet, dock till ett värde av maximalt 1 prisbasbelopp. Se även krav på aktsamhet i punkterna 25 och 27.

För renoveringsförsäkring gäller skyddet även då du lämnat bort delar för renovering, förutsatt att ingen ersättningsansvarig finns.

Vem försäkringen gäller för

15. Försäkringen avser endast ditt eget lagliga ekonomiska intresse som försäkringstagare, ägare och huvudsaklig brukare till den försäkrade egendomen. Om du inte är fordonets verkliga ägare och huvudsaklige brukare gäller inte egendomsskyddet och någon ersättning kan inte betalas vid inträffad skada.

Ovanstående gäller dock inte om denne är din make/registrerad partner eller sambo, förutsatt att ni är folkbokförda och bosatta på samma adress.

Vi har rätt att betala skadeersättning till

- säljaren eller kreditgivaren om fordonet köpts på avbetalning eller kredit. Ersättning betalas då till säljaren/kreditgivaren intill dennes återstående lagenliga fordran

- ägaren även då försäkringsplikten fullgörs av den förmyndare som registrerats i Vägtrafikregistret.

Brandförsäkring

16. Försäkringen gäller för skada genom brand, blixtnedslag eller explosion. Med brand menar vi ”eld som kommit lös”. Punkterat däck definieras inte som explosion.

För fordon från 1984 eller tidigare, ersätter vi också skador på elektriska kablar efter en kortslutning, men däremot inte om kortslutningen orsakar följdskador.

Vid anlagd brand gäller försäkringen endast om branden anlagts av tredje man. Med tredje man menas annan än dig själv eller den som handlat utan ditt samtycke.

17. Vi betalar inte skada

- genom trafikolycka (själva brandskadan ersätts givetvis, men inte följdskador, till exempel genom dikeskörning – då gäller i stället vagnskadeförsäkringen)
- som hänt under deltagande i tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning. Försäkringen gäller dock för oregistrerade fordon i maskindepåområde, dock inte i bandepå
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF eller FIVA. MHRF kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt konsumentköp- eller konsumenttjänstlagen, eller som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälpes eller betalar.

Dessutom gäller vad som anges i punkt 58.

Aktsamhetskrav

18. Elektriska kablar, bränsleledningar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade. Systemen ska av ägare eller annan lämplig person kontrolleras regelbundet, minst en gång per år, med hänsyn tagen till slitage och åldersförändringar.

För att värma eller torka fordonet får du bara använda anordning som vi godkänt för det ändamålet. Tillverkarens anvisningar ska följas.

Föreskrift som myndighet utfärdat för att förhindra eller begränsa skada, till exempel vid heta arbeten, och som gäller för fordonet eller den lokal där fordonet förvaras, ska iakttas.

Helförsäkrad bil och mc-bil ska vara utrustad med godkänd handbrandsläckare, lägst 13A 70BC (pulver) eller 70B (koldioxid). Dispens från krav på brandsläckare kan för Folksams räkning utfärdas av MHRF om särskilda skäl finns. Fordonet ska även vara försett med av MHRF-försäkringen godkänd huvudströmbrytare eller batterifrånskiljare.

19. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 18 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 124.

Självrisker

20. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Glasruteförsäkring

21. Försäkringen gäller för skada på vindruta, sidoruta eller bakruta som består i att rutan genombrutits, spräckts eller krossats. Glastak/lucka och strålkastarglas omfattas inte. Skadan ska anmälas till Folksam eller Folksam Jour innan byte av rutan sker.

Vi betalar inte skada

- som beror på slitage eller på anmärkning från bilprovning
- som hänt vid kollision, vältning eller när fordonet körts av vägen. Då gäller i stället vagnskadeförsäkringen
- som hänt under deltagande i tävling, träning, uppvisning, övningskörning, eller liknande användning av fordonet inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning. Försäkringen gäller dock för oregistrerade fordon i maskindepåområde, dock inte i bandepå
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel stretrace eller bankörning
- på strålkastarglas eller taklucka av glas, plast eller annat kompositmaterial. Vi ersätter inte heller sprickor som beror på ålder och slitage i dörrutor, sido- och bakrutor av plast eller annat kompositmaterial
- som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF eller FIVA. MHRF kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt konsumentköp- eller konsumenttjänstlagen, eller som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälpes eller betalar.

Dessutom gäller vad som anges i punkt 58.

Självrisker

22. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked. Om rutan repareras är självrisken 0 kronor.

Stödförsäkring

23. Försäkringen gäller för skada genom stöld eller tillgrepp av fortskaffningsmedel. Vi betalar också skador som uppstått vid försök till stöld eller tillgrepp.

Försäkringen gäller dessutom för skada som uppstått genom uppsåtlig skadegörelse i samband med sådan händelse. Vid förlust av fordonet får du ersättning om det inte kommit till rätta inom en månad efter det att vi fått din anmälan om stölden.

Även delar eller tidstypiska tillbehör till fordonet ersätts. Vi ersätter skada genom stöld av tidstypisk radioanläggning (och liknande utrustning). Mobiltelefon, biltelefon, kommunikations- eller polisradio ersätts inte. Maximalt ersättningsbelopp är 30 procent av ett prisbasbelopp.

Med ”tidstypisk” avses sådan utrustning som fanns att tillgå när fordonet var nytt eller under de påföljande 20 åren.

24. Vi betalar inte skada

- om *någon som tillhör ditt hushåll* tar fordonet och använder det utan lov
- om någon annan som har tillgång till fordonet använder det utan lov.

Anmärkning till punkt 23 och 24

Begreppet *stöld* är definierat i brottsbalken. Det innebär att någon olovligen tar något som tillhör en annan person i avsikt att till exempel behålla eller sälja det.

Tillgrepp av fortkaffningsmedel innebär att någon olovligen tar fordon som tillhör annan person för att använda det, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Om däremot någon som har tillgång till ett fordon använder det utan lov, är det varken stöld eller tillgrepp. Det är istället *olovligt brukande*, vilket innebär att någon olovligen brukar annans fordon som denne redan har i sin besittning.

Försäkringen gäller inte heller vid bedrägeri- eller försäkringsbrott.

Med *någon som tillhör ditt hushåll* menar vi person som är folkbokförd och bor på samma adress som du, förutsatt att ni har gemensamt hushåll.

Aktsamhetskrav

25. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksams räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utanför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger.

När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

26. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 25 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 124.

Aktsamhetskrav vid låsning av fordon

27. Finns ratt-, styr- eller växelspakslås monterat i fordonet ska detta låsas när fordonet lämnas. Nyckeln till stöldskyddet får inte lämnas kvar i fordonet eller i närheten av det och ska i övrigt förvaras på ett säkert sätt. Nyckeln får inte förses med uppgifter om namn, adress eller registreringsnummer.

Motorcykel ska låsas med två skilda lås som är godkända av Svenska Stöldskyddsföreningen (för moped och skoter räcker det med ett lås). Om bygel- eller kättinglås används ska låsbygeln eller kättingen omsluta två motstående ramdelar, till exempel båda gaffelbenen.

Kravet på låsning gäller inte när fordonet förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till. Kravet på låsning gäller inte när fordonet förvaras i allmänt garage, där du måste lämna ifrån dig nyckeln till stöldskyddet. Kravet på låsning gäller inte heller när du har fordonet på verkstad för reparation eller service. Vid förlust av nyckel till fordon som är utrustat med startspärr ska du se till att nyckeln blir avkodad.

28. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 27 höjs självriskan enligt nedan utöver ordinarie grundsjälvrisk.

Moped och skoter	2 000 kronor
Övriga fordon	5 000 kronor

Denna särskilda självrisk tillämpas inte vid enbart stöld av delar eller tillbehör.

Självrisker

29. Grundsjälvriskan framgår av ditt försäkringsbesked.

Vagnskadeförsäkring

30. Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående.

Några exempel på när försäkringen gäller:

Om du krockar, välter, kör i diket, råkar ut för snöras eller fallande föremål, till exempel ett träd eller om fordonet skadas vid transport, till exempel på färja eller tåg.

31. Vi betalar inte skada

- som uppstått i samband med att fordonet använts för övningskörning
- som uppstått i samband med att fordonet använts för brukskörning
- som hänt under deltagande i tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordon inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning om vi inte särskilt åtagit oss detta. Försäkringen gäller dock för oregistrerade fordon i maskindepåområde, dock inte i bandepå
- som hänt under hastighetskörning med fordonet som till exempel stretrace eller bankörning
- som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF eller FIVA. MHRF kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang

- på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakades av felet
  - som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll
  - genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Vi ersätter dock skada som är en direkt följd av sådan händelse som anges i punkt 30
  - som orsakats av smågnagare eller insekter
  - som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälpes eller betalar.
- Dessutom gäller vad som anges i punkt 58.

Aktsamhetskrav

32. Du ska se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.

33. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 32 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 124.

Aktsamhetskrav

34. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksam räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utanför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger.

När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

35. Bryter du mot aktsamhetskraven kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Självrisker

36. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Du slipper grundsjälvrisk vid kollision med djur.

Särskild självrisk

- För fordon som ägs av juridisk person gäller att fordonet endast får köras av den eller de personer vars namn meddelats till MHRF, eller annan person med utbildning och erfarenhet av att köra fordonet. Om annan person kört fordonet vid skadetillfället tillkommer en särskild självrisk på 30 procent av ett prisbasbelopp utöver ordinarie grundsjälvrisk.
- Om någon annan än försäkringstagaren, medlem av dennes familj eller annan person som själv har gällande MHRF-försäkring kört fordonet vid skadetillfället tillkommer en särskild självrisk på 10 procent av ett prisbasbelopp utöver ordinarie grundsjälvrisk.

Aktsamhetskrav

37. Du ska se till att fordonets däck uppfyller de krav som ställs i författningar och föreskrifter (till exempel mönsterdjup och säsongsdäck).

38. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 37 höjs självriskan med 3 000 kronor utöver grundsjälvriskan.

Korttidsförsäkring

39. Korttidsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen gäller endast i Sverige och inte för fordon som ska exporteras.

Egendomsskyddets villkor tillämpas. Räddnings- och rättsskyddsförsäkring ingår också. Försäkringen omfattar trafik-, brand-, stöld-, glas-, vagnskade-, räddnings- och rättsskyddsförsäkring.

Försäkringen gäller för hemtransport, direkt färd till och från verkstad, direkt färd till och från närmaste lämpliga bilprovningsstation eller annan behörig anläggning för besiktning samt till klubbens besiktningsman.

Aktsamhetskrav

40. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksamns räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utanför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger.

När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

41. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 40 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någonsättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Självrisker

42. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Uppställningsförsäkring

43. Uppställningsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet.

44. Försäkringen gäller endast när fordonet är oregistrerat eller avställt i Vägtrafikregistret.

Egendomsskyddets villkor tillämpas. Rättsskyddsförsäkring ingår också. Försäkringen omfattar brand-, stöld-, glas- och rättsskyddsförsäkring. Vagnskadeförsäkring enligt punkt 30 ingår för avställt fordon men med begränsning att skada genom trafikolycka inte ingår. Dock gäller försäkringen för skador genom trafikolycka på fordonet om det transporteras på släp.

Aktsamhetskrav

45. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsypunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksams räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utanför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger.

När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

46. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 45 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Självrisker

47. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Renoveringsförsäkring

48. Renoveringsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen gäller endast i Sverige men skyddet kan utökas om du behöver föra fordon eller delar utomlands. MHRF ska för Folksams räkning i förväg skriftligen ha beviljat utökat skydd.

49. Försäkringen gäller endast när fordonet är oregistrerat eller avställt i Vägtrafikregistret och inte brukas.

Egendomsskyddets villkor tillämpas. Rättsskyddsförsäkring ingår också. Försäkringen omfattar brand-, stöld-, glas- och rättsskyddsförsäkring. Vagnskadeförsäkring enligt punkt 30 ingår men med begränsning att skada genom trafikolycka inte ingår. Dock gäller försäkringen för skador genom trafikolycka på fordonet om det transporteras på släp.

Delar som lämnas bort för bearbetning ingår med försäkringens normala omfattning även då de är bortlämnade för arbete, förutsatt att ingen ersättningsansvarig finns.

Fordon med avvikelser

50. Fordon med avvikelser gäller om detta anges i försäkringsbeskedet.

Försäkringen gäller fordon med avvikelser, t ex andra hjul, karossmodifieringar, lackering i avvikande färg, modifiering av inredning, motor och växellåda etc. För att fordonet ska få denna försäkring måste det vara i trafiksäkert skick. Med detta menas att eldragningar och bromsar måste vara i fullgott skick. I övrigt gäller samma krav som för en vanlig MHRF-helförsäkring.

Egendomsskyddets villkor tillämpas. Räddnings- och rättsskydds försäkring ingår också. Försäkringen omfattar trafik-, brand-, stöld-, glas-, vagnskada, räddning och rättsskydd.

Rullande renovering

51. Rullande renoveringsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet.

Försäkringen kan endast tecknas för fordon som är under renovering till ett fullgott skick. För att fordonet ska få denna försäkring måste det vara i trafiksäkert skick. Med detta menas att eldragningar och bromsar måste vara i fullgott skick. I övrigt gäller samma krav som för en vanlig MHRF-helförsäkring.

Egendomsskyddets villkor tillämpas. Räddnings- och rättsskydds försäkring ingår också. Försäkringen omfattar trafik-, brand-, stöld-, glas-, vagnskada, räddning och rättsskydd.

Aktsamhetskrav

52. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsypunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksams räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utanför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger.

När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

53. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 52 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Självrisker

54. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Lagerförsäkring

55. Lagerförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet.

56. Försäkringen gäller endast när fordonet är oregistrerat eller avställt i Vägtrafikregistret och inte brukas.

Försäkringen är en beloppsförsäkring avsedd enbart för orenoverade fordon samt orenoverade delar till dessa. Försäkringen omfattar inte egendomen om renovering har påbörjats eller delar för renovering av denna som har anskaffats. Förteckning ska finnas över försäkrade fordon och delar med värdeangivelse samt fotografier. Även egendom som senare anskaffats ska anmälas skriftligen till MHRF.

Egendomsskyddets villkor tillämpas. Försäkringen omfattar brand, stöld, översvämning och uppsåtlig skadegörelse av utomstående.

Översvämning

Vi ersätter skada på fordonet och delar genom att vatten strömmar direkt in i byggnaden från markytan genom ventil, fönster eller dörröppning vid skyfall, snösmältning, stigande sjö och vattendrag.

Aktsamhetskrav

57. Lagerförsäkrade fordon och delar ska förvaras i enskilt låst utrymme som har godkänt stöld- och brandskydd.

58. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 57 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 124.

Självrisker

59. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet

60. Du får inte köra fordonet om

- du saknar giltigt körkort
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

61. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 60 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 124.

Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom

62. Vi ersätter din skada enligt de försäkringsvillkor som gällde för din försäkring på skadedagen.

63. Vi ersätter din ekonomiska förlust, dock högst med det försäkringsbelopp som framgår av ditt försäkringsbesked. Affektionsvärde eller annat värde av personlig natur ersätts inte.

64. Om en skada ska ersättas kontant grundas ersättningen på egendomens värde (marknadsvärde) omedelbart före skadan i allmänna handeln i Sverige. Om värdet inte kan fastställas ska fordonets värde i tillverkningslandet ligga till grund för ersättningen. Vid enbart skada på eller stöld av däck till fordon under 20 år, beräknas marknadsvärdet genom fasta åldersavdrag från nyanskaffningspriset. Vi gör inget avdrag för första året från det att utrustningen inköpts ny. Därefter drar vi av 20 procent per år men högst 80 procent.

Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

65. Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras. Vi har även rätt att bestämma reparationsmetod. Vi har också rätt att avgöra var egendomen ska inköpas eller repareras. Vi övertar äganderätten till all egendom som vi ersatt. Kommer föremål som vi ersatt till rätta ska du genast lämna det till oss.

66. För husvagn betalar vi avbrottsersättning, om en skada som är ersättningsbar enligt villkor för egendomsskyddet medfört avbrott i påbörjad semesterresa.

Vi lämnar ersättning med 200 kronor/dag för den tid husvagnen inte kunnat användas under semesterresa, dock högst för tre veckor.

67. Vi betalar inte

- kostnad för förbättring eller förändring av fordonet som gjorts i samband med skadereparation
- merkostnader som beror på att du inte följt våra anvisningar om inköpsställe
- kostnad för lackering som inte motsvarar den lacktyp och den finish som fordonet ursprungligen hade eller avvikande lackering, till exempel motiv- och effektlackering, som inte godkänts när försäkringen tecknades. Inte heller kostnad för lackering med metoder som inte är godkända enligt de normer som gäller för lackeringsarbete, exempelvis användning av förbjudna eller inte miljögodkända lacker eller produkter. Vi tar också hänsyn till lackens kondition då skadan hände. Vi betalar för tidstypisk varumärkes- eller mönsterskyddad firmasymbol eller reklamtext enbart om den för Folksams räkning godkänts av MHRF
- kostnad för lackering överstigande 2 prisbasbelopp
- eventuell värdeminskning efter reparation
- merkostnad genom att reservdelar fraktats på annat sätt än vad som är normalt, om vi inte godkänt detta
- normalt slitage när fordonet använts i samband med stöld eller annat olovligt tillgrepp av fortkaffningsmedel
- förlust eller olägenhet på grund av att fordonet inte kunnat användas
- mervärdesskatt när försäkringstagaren är redovisningsskyldig för sådan skatt.

Värdering av lös egendom

Du kan begära att en värderingsman, förordnad av handelskammaren, ger ett utlåtande om värdet på din egendom.

Om värderingsmannen kommer fram till ett högre värde än vi, betalar vi hela värderingskostnaden. I annat fall betalar du och vi hälften var, upp till 2 000 kronor. Vi ersätter endast en värdering.

Räddningsförsäkring

68. Räddningsförsäkringen gäller för person- och fordonstransporter som blivit nödvändiga genom att du i samband med resa med det försäkrade fordonet råkat ut för sådana nödsituationer som anges i punkt 69.

Rese- och transportkostnader ska vara skäligen och göras med det billigaste transportmedel som går att använda med hänsyn till omständigheterna.

Om du ordnar transport med privat bil betalar vi ersättning enligt den skattefria milersättningen fastställd av Skatteverket.

Räddningsförsäkringen gäller också för tillkopplad släpvagn, till exempel husvagn.

Persontransporter

69. Om ditt fordon stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnader för resa till hemort för förare eller passagerare. I stället för hemresa betalar vi kostnaden för fortsatt resa till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare.

Vi betalar hemresan, dock längst till fordonets hemort, för passagerare som inte kan fortsätta resan därför att föraren drabbats av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit.

Fordonstransporter

70. Om ditt fordon råkat ut för skada enligt punkt 68 betalar vi kostnader för:

- bärgning till närmaste lämpliga verkstad eller reparation på platsen om detta inte blir dyrare
- bärgning till fordonets hemort om reparation inte kan utföras inom rimlig tid med hänsyn tagen till förhållandena i övrigt
- transport till fordonets hemort om fordonet måste lämnas kvar på grund av att förare eller passagerare drabbats av akut sjukdom, olycksfall eller har avlidit
- om driftstoppet beror på inte giltig försäkringsskada gäller maximalt bärgning till hemorten.

Alla transporter av fordonet *överstigande 100 km* ska godkännas av Folksam Jour innan transporten påbörjas. I annat fall kan du få stå för en del av kostnaden själv. Fordonet ska i första hand transporteras till säker förvaringsplats i avvaktan på slutlig transport till hemorten.

Vid transporter av fordonet *upp till 100 km* får bärgning ske direkt till hemorten utan föregående kontakt med Folksam Jour.

Hämtning av fordonet

Dessutom betalar vi resekostnad för en person från bostaden eller resmålet för hämtning av fordonet efter reparation eller då det kommit tillrätta efter stöld. Hämtningen ska du själv ordna, men vi ska först godkänna den.

Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtningen.

Vi betalar inte

71. Räddningsförsäkringen betalar inte:

- bärgning från fordonets normala förvaringsplats eller uppställningsplats
- kostnader för förarens hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- kostnader för passagerares hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- kostnader som du skulle ha haft även om skadan inte uppstått
- kostnader som uppstått om orsaken till driftstoppet är bränslebrist
- högre kostnader för hämtning eller hemtransport än vad fordonet är värt när transporten görs
- kostnader som hänt under tävling med fordon, träning för tävling, övningskörning, uppvisning eller liknande användning inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område (eller väg) avsett för tävling eller träning för tävling.
Försäkringen gäller dock för oregistrerade fordon i maskindepåområde, dock inte i bandepå
- som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF eller FIVA. MHRF kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang.

Aktsamhetskrav

72. Du får inte köra fordonet om

- du saknar giltigt körkort
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Du ska också se till att fordonet inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.

73. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 72 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 124.

Självrisker

74. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Hyrbilsförsäkring vid utlandsskada

75. Hyrbilsförsäkringen omfattar ersättning för hyrbil, vid resa utanför Sverige, om det försäkrade fordonet inte kunnat användas på grund av skada som är ersättningsbar enligt villkoren för egendomsskyddet.

Ersättning lämnas vid följande händelser:

- skadan eller stölden har hänt utomlands eller i Sverige under utresan

- fordonet har stulits och inte kommit till rätta inom ett dygn
- fordonet har skadats så svårt att det inte kan repareras inom tre arbetsdagar

Ersättning lämnas från och med den dag avbrottet inträffade och under högst 21 dagar.

Vi betalar 100 procent av dygns- och kilometerkostnaden (exklusive självriskreducering) för hyra av bil hos biluthyrningsföretag som vi anvisat. Hyrbilen ska storleksmässigt vara minsta lämpliga fordon. Innan hyrbil kan beställas måste Folksam Jour eller SOS-International kontaktas och deras råd och anvisningar måste följas.

Vid skada ska återresa till hemorten, om detta är möjligt, anpassas så att du själv kan hämta och köra hem ditt fordon. Om du måste använda hyrbilen för hemresan betalar vi hyrbilskostnaden tills dess du kommer hem.

Om du i stället för att hyra bil väljer att vänta på ditt eget fordon, betalar vi skäliga merkostnader för övernattnig på skadeorten.

Vi betalar inte

76. Hyrbilsförsäkringen betalar inte ersättning om resan är så kortvarig att den inte kräver övernattnig utanför hemorten.

Begränsningar

77. Vi gör avdrag från hyrbilsersättningen för avbrotts- eller stilleståndsersättning som du i samma skada har rätt att få från annan försäkring.

Självrisker

78. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Rättsskyddsförsäkring

Vem försäkringen gäller för

79. Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov.

Vad försäkringen gäller för

80. Försäkringen gäller för tvist, som enbart kan prövas som tvistemål (T-mål) av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Tvist anses uppstå vid den tidpunkt när en part helt eller delvis avvisar ett framställt anspråk. Måste en tvist först handläggas av någon annan instans täcks inte kostnaderna för en sådan förberedande prövning av försäkringen. Om resning beviljas i nämnda mål gäller försäkringen också för detta.

Rättsskyddet gäller inte för kostnader för prövning i Trafikskadenämnden.

81. Försäkringen gäller för brottmål där den försäkrade misstänks, åtalas eller slutligen döms för

- brott som enligt lagen bara kan medföra bötesstraff, till exempel vårdslöshet i trafik
  - vållande till annans död eller vållande till kroppsskada eller sjukdom.
- Kan den som åtalas för grov vårdslöshet i trafik, grovt vållande till annans död eller till kroppsskada eller sjukdom, genom lagakraftägande dom visa att brottet inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

Vad försäkringen inte gäller för

82. Försäkringen gäller inte för

- tvister som enbart kan prövas av administrativa myndigheter eller domstolar, till exempel länsstyrelse eller allmänna förvaltningsdomstolar
- tvister som vid en rättslig prövning handläggs som så kallat småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas ligger under ett halvt prisbasbelopp. Beloppsbegränsningen gäller även för tvister utomlands. Tvist med Folksam om försäkringsavtalet omfattas dock
- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- tvister med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med
- tvister som har samband med överlåtna krav
- för uthyresdel, tvister som avser anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel rattfylleri, grovt rattfylleri eller olovlig körning. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att den försäkrade begått, eller misstänks ha begått, sådana gärningar

- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av trafikförsäkring
- tvister som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkring.

När försäkringen gäller

83. Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten eller misstanken om brott uppkommer och om den då gällt oavbrutet i minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits i Folksam. Om du tidigare haft samma slags rättsskyddsförsäkring i annat bolag den har upphört får du tillgodoräkna dig den.

Om du inte haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffat sedan försäkringen trätt i kraft.

Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskyddsförsäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört kan du trots detta få rättsskydd genom försäkringen om den var i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffade och det därefter inte har gått längre tid än tio år.

Beträffande preskription se punkt 129.

Var försäkringen gäller

84. Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i något som har inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se punkt 5.

Ombud eller försvarare

85. För att få rättsskydd måste du anlita ett ombud eller en försvarare. Huvudregeln är att ditt ombud ska vara en advokat eller en biträdande jurist anställd på en advokatbyrå.

Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Svensk Försäkring avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet

86. Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitate ombudets arvode och kostnader. Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Svensk Försäkrings ombudskostnadsnämnd.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Svensk Försäkrings nämnd för rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- och kostnadsersättningen.

Vilka kostnader försäkringen ersätter

87. Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäligen. Vi ersätter inte kostnader som du kunde ha fått ersatta av staten eller av din motpart. Ersättning kan lämnas även i tvister som förlikas eller av annat skäl aldrig kommer inför domstol.

Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och kostnader
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt
- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud beställt
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagts att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts.

Ersättning lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet, respektive enligt brottmålstaxan. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt a conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättning kan fastställas. Betalning a conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

88. Vilka kostnader som försäkringen inte ersätter

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnaden för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud eller försvarare eller bytt ombud eller försvarare såvida det inte föreligger särskilda skäl
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ska ersättas enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen.

Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka ombudskostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

Högsta ersättningsbelopp

89. Vid varje tvist eller brottmål kan ersättningen högst uppgå till 300 000 kronor.

Endast en tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter.

Således kan en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Självrisker

90. Självriskan framgår av ditt försäkringsbesked.

Särskilda villkor i MHRF-försäkringen

Moped

91. Med moped avses otrimmad moped av Klass II med typintyg, utfärdat före den 17 juni 2003. MHRF kan för Folksams räkning lämna dispens från detta krav.

Aktsamhetskrav

92. Ägare och förare av moped ska ha uppnått godkänd ålder. Du ska se till att mopeden inte körs av förare som

- inte uppnått godkänd ålder för att köra moped eller
- saknar giltigt körkort/förarbevis när det krävs enligt lag.

93. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 92 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Tung lastbil

94. Med ändring av punkterna 69-70 gäller räddningsförsäkringen för transport av fordon samt förare och max två passagerare.

Aktsamhetskrav

95. Tung lastbil får inte köras med tyngre last än 50 procent av fordonets tillåtna maxlast.

96. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 95 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Dispens från kravet på tillåten maxlast kan för Folksams räkning utfärdas av MHRF om särskilda skäl föreligger.

Buss

97. Med ändring av punkt 69-70 gäller räddningsförsäkringen transport av fordon samt förare och max åtta passagerare.

Traktor

98. Med ändring av punkt 69-70 gäller räddningsförsäkringen transport av fordon samt förare.

Aktsamhetskrav

99. Fordonet får inte brukas utanför väg eller område avsett för personbilstrafik eller därmed likvärdigt område. Under evenemang arrangerade av MHRF-ansluten klubb får fordonet dock deltaga i aktiviteter avsedda för fordonstypen (till exempel plöjning).

100. Bryter du mot aktsamhetskraven i punkt 99 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Fordon som ska bevaras i orenoverat skick

101. Ett avtal om tilläggsregler ska undertecknas av försäkringstagaren och godkännas av MHRF innan försäkring kan tecknas.

Bakgrund och syfte

- Fordonet ska vara 30 år eller äldre. Mycket restriktivt kan även senare fordon accepteras, men en utförlig motivering till detta ska i så fall lämnas skriftligen.
- Fordonet ska vara godkänt av bilprovning eller annan behörig anläggning för besiktning innan försäkring kan beviljas. Gäller inte för orenoverad traktor.
- Fordonet ska vara maskinellt och mekaniskt i gott skick. ELSYSTEM, bränslesystem och bromsar ska vara genomgångna.
- Mindre ytrost kan accepteras, men inte genomrostade delar.
- Fordonet ska inte ha en påbörjad yttre renovering, och en sådan ska inte heller vara planerad.
- Besiktningssprotokollet och försäkringsansökan ska vara noggrant ifyllt och ge en detaljerad bild av fordonets skick.
- Bildmaterialet ska vara av hög kvalitet och tydligt visa fordonets samtliga delar.

Blivande klassiker (nyare än 20 år)

102. Med ”Blivande klassiker” avses bil eller motorcykel av utpräglad samlarfordonskaraktär som är yngre än 20 år gammal.

För att kunna teckna sådan försäkring måste ägaren ha, och i minst ett år ha haft, en gällande helförsäkring för ett fordon av motsvarande typ tillverkat för mer än 20 år sedan.

Krav på innehav av ett äldre helförsäkrat fordon av motsvarande typ kvarstår så länge den Blivande klassikerförsäkringen finns kvar.

Aktsamhetskrav

103. Samtliga aktsamhetskrav som gäller egendomsskydd och räddningsförsäkring för fordon mer än 20 år, gäller även för blivande klassiker.

Fordonen får inte köras på allmän väg med andra fälgar eller däck än de som godkänts av bilprovning eller av annat ackrediterat besiktningssorgan.

104. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 103 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 124.

Allmänna bestämmelser

105. För försäkringen gäller försäkringsvillkor, försäkringsbesked samt försäkringsavtalslagen.

Skydd av personuppgifter

Vi värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med oss, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksam-bolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan även kontakta Folksams dataskyddsbud på dataskyddsbud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt våra etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksam-bolagen gemensamt kundregister för bland annat automatiskt adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag. Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om vår hantering av personuppgifter och dina rättigheter på [folksam.se/personuppgifter](https://www.folksam.se/personuppgifter)

Skaderegistrering

Vi använder oss också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att vi får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsföretag. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål. Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Vi kan också lämna uppgifter om bland annat stölder och eftersökt gods till Larmtjänst AB, en branschgemensam organisation som arbetar för att bekämpa försäkringsrelaterad brottslighet.

Avtalet och premien

106. Folksam och MHRF (för Folsams räkning) har rätt att neka försäkring även i de fall då klubb tillstyrkt försäkring.

107. Försäkringen gäller från och med den dag som anges i försäkringsbeskedet. Tecknas försäkringen samma dag som den ska börja gälla, gäller den från och med det klockslag den tecknades. Försäkringen gäller inte för skada eller fel som inträffat eller uppkommit innan försäkringen börjat gälla.

108. Försäkringen förnyas automatiskt för ett år i sänder om inte uppsägning har gjorts av dig som försäkringstagare eller av oss. Den förnyade försäkringen börjar löpa när tiden för den tidigare försäkringen går ut. Vill du i stället säga upp försäkringen från huvudförfallodagen behöver du inte ange någon särskild anledning. Uppsägning från vår sida när du begär förnyelse kräver däremot särskilda skäl enligt försäkringsavtalslagen. Tecknar du försäkring för ditt fordon i annat försäkringsbolag förnyas inte försäkringen.

109. Bryter du mot bestämmelserna för MHRF-försäkringen, till exempel användningssätt, klubb tillhörighet, kravet på karaktär av samlarfordon eller innehav av bruksfordon, kan din försäkring sägas upp. Du erbjuds då, om möjligt, annan försäkring i Folksam.

Förändring som väsentligt påverkar fordonets användningssätt, värde eller karaktär av samlarfordon ska skriftligen anmälas till MHRF.

110. Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden om det föreligger viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar. Från vår sida kan vi säga upp försäkringen under försäkringstiden bara om du eller den försäkrade grovt åsidosatt era förpliktelser mot oss eller om det finns synnerliga skäl.

Om försäkringen sägs upp av dig eller av oss, får du tillbaka den del av premien som du har rätt till.

111. Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du har lämnat till MHRF.

Vi kan göra avdrag på ersättningen vid skada om du uppsåtligen eller oaktsamt har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter eller underlåtit att anmäla ändringar i förhållanden som uppgivits då försäkringen tecknades.

112. Du ska själv se till att MHRF vart tionde år får nya foton och nytt besiktningsprotokoll från klubben. Om fordonet vid en ny besiktning befins vara i ett inte längre acceptabelt skick eller om vi inte får begärda uppgifter kan försäkringen sägas upp. Du erbjuds då, om möjligt, annan försäkring i Folksam.

Får vi inte in begärda uppgifter har vi rätt att inplacera försäkringen utifrån av oss förutbestämda regler eller säga upp försäkringen enligt punkt 109.

113. Upplivningsplikt

När du vill teckna, utvidga eller förnya försäkring ska du på vår begäran lämna upplivningar som kan ha betydelse för förfrågan om försäkringen ska meddelas. Du ska ge riktiga och fullständiga svar på våra frågor.

Om du inser att vi tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska du utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

114. Riskökning

Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som har angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras.

115. Om du uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt din upplivningsplikt punkt 113 eller anmälningsplikt 114 kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

116. Ändring av premie och andra villkor kan vi normalt bara göra i samband med förnyelse av försäkringen. Om vi vill göra sådan ändring meddelar vi dig senast i samband med att vi sänder dig premiekravet så du har tid att bestämma dig om du vill godta ändringen eller låta försäkringen upphöra.

Sådan premieändring som beror på ändrat riskförhållande har vi rätt att göra omgående.

117. Premie för nytecknad försäkring ska betalas inom 14 dagar efter den dag då vi sände dig premiekravet. Detsamma gäller tilläggspremie på grund av att försäkringen ändrats under försäkringsstiden.

Premie för förnyad försäkring behöver inte betalas tidigare än en månad från den dag då vi sände dig premiekravet. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

118. Om premien inte betalas i rätt tid och dröjsmålet inte är av ringa betydelse skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar därefter. Samtidigt påminner vi dig om att

om du betalar inom 14 dagar så fortsätter försäkringen att gälla. Är det fråga om obetald tilläggspremie får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie du tidigare betalat.

119. Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört på grund av underlåten betalning anser vi att du har begärt ny försäkring från och med dagen efter den då premien betalades. Vi underrättar dig inom 14 dagar om vi inte vill bevilja ny försäkring.

120. Har du hindrats från att betala premie i rätt tid på grund av att du blivit svårt sjuk, berövats friheten eller inte fått ut lönen eller pensionen från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, fortsätter försäkringen ändå att gälla. Men den upphör om premie inte betalas inom en vecka efter det att hindret fallit bort och i vart fall när tre månader gått från den dag premien skulle ha betalats.

121. Skulle vi av någon anledning säga upp försäkringen, men du får vårt brev för sent på grund av omständigheter som du inte kunnat råda över, upphör försäkringen först en vecka efter det att du fått brevet. En uppsägning på grund av dröjsmål med premien får dock verkan senast tre månader efter den dag då Folksam avsånde den. Detta gäller även om brevet inte kommer fram.

122. Vi kan överlåta en fordran på obetald försäkringspremie till Trafikförsäkringsföreningen.

Dubbelförsäkring

123. Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring.

Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än vad som sammanlagt svarar mot skadan. Är summan av ansvarsbeloppen större än skadan, fördelas ansvarigheten mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

Avdrag på ersättningen

Aktsamhetskrav

124. Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoren finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten.

Hänsyn tas till den betydelse förfarandet haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.

Framkallande av försäkringsfall

Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen, eller i den mån du uppsåtligen förvärrat följderna av en skada.

Om skadan uppkommit eller dess följder förvärrats genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Detsamma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls.

Räddningsplikt

När en skada inträffar åligger det varje försäkrad att efter förmåga begränsa dess omfattning till exempel larma brandkåren vid brand och försöka rädda hotad egendom i den mån det kan ske utan fara. Rimlig kostnad för åtgärd att hindra följderna av en skada som hänt ersätts av oss vare sig åtgärden lyckats eller inte, i den mån du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Det nu sagda gäller även om det är fråga om att hindra en skada som omedelbart hotar att inträffa. Däremot ersätter vi inte förebyggande åtgärder som till exempel kostnad för låsbyte vid förlust av fordonets nyckel.

Har du uppsåtligen åsidosatt dina skyldigheter att vidta räddningsåtgärder kan vi göra avdrag på ersättningen efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Detsamma gäller om du har åsidosatt dina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

Identifikation med den försäkrade vid tillämpning av punkt 124

Med ditt handlande likställs handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen. Om det föreligger synnerliga skäl tillämpas inte denna bestämmelse.

Undantag från bestämmelser om avdrag enligt punkt 115 och 124 samt brott mot aktsamhetskrav

125. Vi gör inget avdrag vid

- ringa oaktsamhet
- handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd eller som var under tolv år
- handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

Återkrav

126. I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

För trafikförsäkring gäller, att i samma utsträckning som vi har betalat ersättning, har vi enligt trafikskadelagen rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller genom vårdslöshet i förening med rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Dessutom kan vi enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för någon typ av kostnader måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Lag, garanti, annat åtagande

127. Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

Har du vid köp av egendom tecknat särskild försäkring, så gäller din fordonsförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den särskilda försäkringen.

Krigsskador

128. Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution, upplopp eller uppror.

Om skadan hänt utanför Sverige tillämpar vi inte undantaget för krigsskador inom tre månader efter oroligheternas utbrott. Förutsättningen för att försäkringen ska gälla är dock att fordonet fanns i det drabbade området vid utbrottet och oavbrutet fram till den dag skadan hände. Dessutom får du inte ha tagit del i oroligheterna eller tagit annan befattning med dem som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda fordonet för sådana ändamål. Under samma förutsättning betalar vi också förlust av fordon som konfiskerats eller måste lämnas kvar vid evakuering eller internering.

Atomskador med mera

129. Ersättning lämnas inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

Försäkringen gäller inte heller för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där den skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämma en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Dammbrott

130. Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

Preskription

131. Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringskydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om du framställt ditt anspråk till oss inom den tid som angetts här har du dock alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, räknat från det att vi har förklarat att vi har tagit slutlig ställning till anspråket.

Trafikskadelagen

Du förlorar din rätt till ersättning om du inte väcker talan mot oss inom tio år från skadehändelsen. Om du begär omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen får talan dock väckas inom tre år från tidpunkten när det förhållande som ligger till grund för omprövningsyrkandet inträdde. Om du vill ha ersättning och har anmält skadan till oss inom tio år eller begärt omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att vi har förklarat att vi tagit slutlig ställning till anspråket. Om talan inte väcks i rätt tid går rätten till ersättning förlorad. Talan får väckas senare än tio år endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen ska det särskilt beaktas om du har varit förhindrad att framställa anspråket i tid.

Om skada inträffar

132. Anmäl till oss vad som hänt så snart som möjligt. Ta gärna första kontakten med oss per telefon, Folksam. Telefonnummer framgår av ditt försäkringsbesked.

133. Stöld, tillgrepp av forskaffningsmedel, skadegörelse, kollision med djur eller skada som orsakats av annat okänt motorfordon ska anmälas till polisen i det land där händelsen inträffade.

För vår bedömning i ersättningsfrågan är vi bland annat beroende av vad som framgår av polisprotokollet. Du ska därför medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har. Lämna oss en kopia av polisanmälan.

134. Skada som har hänt när fordonet transporterats på annat färdmedel ska också anmälas till transportföretaget.

135. För att vi ska kunna bedöma ditt ersättningskrav måste du ge oss de upplysningar och handlingar som vi behöver såsom inköpskvitton, läkarintyg och så vidare.

Du är också skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra med anledning av inträffad skada.

136. Om du bryter mot bestämmelserna i punkterna 134-137 och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktksamhet görs inget avdrag.

137. Om du eller någon annan som begär ersättning vid skada uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktiga uppgifter, förtiger eller döljer något av betydelse för bedömningen av rätt-
en till ersättning kan vi göra avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

138. Reparation ska i förväg godkännas av oss. Våra anvisningar ska följas vid valet av reparatör, reparationsmetod och material. Folksam tar hänsyn till eventuella olägenheter såsom till exempel fördringar i form av resekostnader eller onödigt långa väntetider som du skulle kunna drabbas av. Du ska ha ett medgivande från oss eller Folksam Jour inna du själv beställer reparation såvida inte omständigheterna hindrar dig från att ta kontakt med oss eller Folksam Jour.

Du ska som ägare till fordonet, efter vårt medgivande, beordra reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete.

Återbetalning vid förskott

139. Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för någon typ av kostnader måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Dröjsmålsränta

140. Vi strävar efter att betala skador så snart det går och i de fall utredningen drar ut på tiden kan vi betala ersättning i förskott. Skulle det ändå, trots att du gjort vad som åligger dig och skadad egendom reparerats eller återanskaffats, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till.

Dröjsmålsräntan beräknas enligt 6 § räntelagen. Medan vi väntar på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens referensränta. Även sådan ränta beräknas från den tidpunkt som anges i första stycket. Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighetens åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Force majeure

141. Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndigheters åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Vid frågor om försäkring eller skador

Kundservice

Kontakta MHRF-Kansli vid frågor om din försäkring 08-30 28 01, vardagar 10.00-16.00.
E-post: forsakring@mhrf.se

Skadeärenden

Kontakta oss vid inträffad skada. Du når oss på telefon 0771-950 950.
För öppettider se folksam.se

Folksam Jour

Inom Sverige 0771-45 00 00
Utanför Sverige + 46 771 45 00 00

Hjälp utanför Sverige

Utanför Sverige kan du få hjälp av våra larmcentraler, Falck Global Assistance eller vid personskada SOS International. Kontaktuppgifter, se nedan.

Falck Global Assistance

Box 44024
100 73 Stockholm
E-post folksam.fga@falck.com
Telefon +46 8 587 717 76
Fax +46 8 587 717 62

SOS-International

Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
Denmark
E-post sos@sos.eu
Telefon +45 70 10 50 50
Fax +45 70 10 50 56

Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd eller oenigheter kan ofta klaras upp på ett enkelt sätt. Ta därför först kontakt med den som handlagt ditt ärende. Om du ändå inte blir nöjd så kan du kontakta handläggarens närmaste chef.

Gäller oenigheten värdering av skadad egendom kan du begära ett utlåtande av en opartisk värderingsman. Du kan läsa mer om detta i försäkringsvillkoren som du hittar på folksam.se eller hos närmaste Folksamkontor.

MHRF-Försäkringens skadeprövningsnämnd

Du kan få ärendet prövat av MHRF-försäkringens skadeprövningsnämnd utom när det gäller särskilda frågor, till exempel vållande vid trafikolyckor eller medicinska bedömningar.

Adress: c/o MHRF,
Anderstorpsvägen 16, 6 tr, 171 54 Solna,
Telefon: 08-30 28 01
E-post: forsakring@mhrf.se

Kundombudsmannen Folksam

Du som är kund i Folksam har möjligheten att få ditt ärende omprövat av Kundombudsmannen som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen omprövar de flesta ärenden rörande försäkring, skadefrågor och sparande. Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut kan Kundombudsmannen göra en opartisk bedömning av ditt ärende. Efter det att Folksam har lämnat sitt slutliga beslut har du ett år på dig att göra en anmälan till Kundombudsmannen, under förutsättning att preskription inte inträtt i enlighet med vad som anges nedan i avsnittet ”Vänta inte för länge”.

Adress: Kundombudsmannen Folksam, 106 60 Stockholm
Telefon: 020-65 52 53
E-post: kundombudsmannen@folksam.se
Webb: folksam.se

Försäkringskommitté

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ditt ärende prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för information om detta förfarande.

Partssammansatta nämnder

Om du har en försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter så kan du ofta få ditt ärende prövat i en partssammansatt nämnd. För uppgift om vilken partssammansatt nämnd som gäller för dig, kontakta Folksam kundservice eller se Folksam hemsida.

Branschgemensamma nämnder

Du kan i vissa fall få ditt ärende prövat i någon av följande nämnder:

Trafikskadenämnden

Trafikskadenämnden är fristående från försäkringsbolagen och verkar för en enhetlig och skälig personskadereglering inom trafikförsäkringen. Vissa ersättningsfrågor är obligatoriska och ska alltid prövas av nämnden. Folksam hjälper dig i samband med den obligatoriska prövningen.

Det finns andra frågor där vi inte är skyldiga att inhämta yttrande. I dessa frågor kan du själv begära prövning hos Trafikskadenämnden via en särskild blankett som finns på

Adress: Trafikskadenämnden
Box 24048, 104 50 Stockholm
eller på webb: trafikskadenamnden.se

Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd

Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd prövar ärenden för personer som skadats och har rätt till skadestånd för sina skador. Den fungerar ungefär som trafikskadenämnden gör för trafikskadade. Vissa ersättningsfrågor ska alltid hänskjutas till nämnden för yttrande. Framför dina önskemål till Folksam om du vill att nämnden ska yttra sig i frågor där vi inte är skyldiga att inhämta yttrande.

Patientskadenämnden

Patientskadenämnden är en rådgivande nämnd till försäkringsbolagen. Nämnden ska på begäran av patient, vårdgivare, försäkringsbolag eller domstol yttra sig i skadeärenden som rör patientförsäkringen.

Adress: Patientskadenämnden, Box 24127, 104 51 Stockholm.

Personförsäkringsnämnden

Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsbolaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Nämnden för Rättsskyddsfrågor

Nämnden för Rättsskyddsfrågor prövar på begäran av försäkrad omfattningen av rättskyddsförsäkring, fråga om ersättningsanspråk inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring och fråga om överprövning av ombuds lämplighet inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring. Du kan själv begära prövning hos Personförsäkringsnämnden och Nämnden för Rättsskyddsfrågor via en särskild blankett som finns hos Svensk Försäkrings Nämnder.

Adress: Svensk Försäkrings Nämnder, Box 24067, 104 50 Stockholm

Telefon: 08-522 787 20

Webb: forsakringsnamnder.se

Anmälan till Nämnden för Rättsskyddsfrågor måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor eller medicinska bedömningar.

ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partssammansatt nämnd. Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida. Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att Folksam eller Kundombudsmannen Folksam har lämnat sitt slutliga besked.

Adress: ARN, Box 174, 101 23 Stockholm

Telefon: 08-508 860 00

E-post: arn@arn.se

Webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Konsumenternas Försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm,

Telefon: 0200-22 58 00

Webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande.

Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

Folksam